

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoPr/10/2024
Identifikačné číslo spisu:	6721202195
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6721202195.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. K. H., narodeného X. J. XXXX, K. G., V. XXXX/XX, proti žalovanej obchodnej spoločnosti Slovenská pošta, a.s., Banská Bystrica, Partizánska cesta 9, IČO: 36 631 124, zastúpenej advokátskou kanceláriou Matejka Friedmannová s.r.o., Bratislava, Dunajská 48, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7Cpr/4/2024, pôvodne na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 8Cpr/5/2021, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. februára 2024 sp. zn. 11CoPr/1/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. augusta 2022 č. k. 8Cpr/5/2021-1248 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, určenia, že pracovný pomer žalobcu u žalovanej trvá a náhrady mzdy 1.716,08 eura s prísl. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia o výške trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 13 ods. 1, § 17 ods. 1, 2, 3, § 59 ods. 1, § 61 ods. 3, § 62 ods. 1, 3, 7, § 63 ods. 1, 2, § 64 ods. 1 písm. a), d), § 74, § 77 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZP“). Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a pracovný pomer žalobcu u žalovanej bol skončený platne výpoveďou. Konštatoval včasnosť podania žaloby; za spornú nepovažoval ani otázku doručenia výpovede či dodržania jej písomnej formy, keď žalovaná 5. februára 2021 doručila žalobcovi výpoveď z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP po tom, čo bolo rozhodnutím generálneho riaditeľa žalovanej zrušené pracovné miesto žalobcu a žalobca neprijal ponuku inej vhodnej práce, v dôsledku čoho sa stal u žalovanej nadbytočným.

1.2. Zohľadniac uplatnený výpovedný dôvod mal súd prvej inštancie za preukázané, že výpoveď bola žalobcovi daná v nadväznosti na organizačnú zmenu prijatú 27. mája 2019, v dôsledku ktorej bolo dňom

30. júna 2019 zrušené pracovné miesto žalobcu, špecialista - právnik, s miestom výkonu práce Banská Bystrica. Nezaoberal sa otázkou platnosti organizačnej zmeny, ktorú namietal žalobca, keď rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene je pracovnoprávnym aktom vo výlučnej právomoci zamestnávateľa, ktorý nemožno považovať za právny úkon, a preto sa nemožno domáhať neplatnosti organizačnej zmeny súdnou cestou.

1.3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná si voči žalobcovi splnila ponukovú povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 písm. a), b) ZP. Zo zápisu o prerokovaní organizačnej zmeny z 2. februára 2021 mal za preukázané, že zamestnávateľ ponúkol žalobcovi pracovné miesta podľa zoznamu voľných pracovných miest, ktoré žalobca odmietol, čo potvrdil svojím podpisom. Práve túto skutočnosť považoval súd prvej inštancie za kľúčovú; nestotožnil sa s tvrdením žalobcu, že mu malo byť ponúknuté voľné pracovné miesto na novom oddelení právneho odboru. Poukázal, že v čase, keď došlo k organizačnej zmene (nadväzujúcej na organizačnú zmenu z 27. mája 2019; pozn.), v dôsledku ktorej došlo k zrušeniu pôvodných dvoch oddelení právneho odboru a k vzniku jedného nového oddelenia právnej agendy a evidencie zmlúv, bol žalobca na rodičovskej dovolenke, ktorú čerpal od 10. júna 2019 do 22. decembra 2019 a žalovaná s ním v tejto ochrannnej dobe nemohla skončiť pracovný pomer výpoveďou, preto jej ani nevznikla vo vzťahu k žalobcovi žiadna ponuková povinnosť podľa § 63 ods. 2 ZP.

1.3. V danom prípade došlo podľa súdu prvej inštancie aj k riadnemu prerokovaniu výpovede žalobcu so zástupcami zamestnancov v zmysle § 74 ZP. Zástupcovia zamestnancov navyše žiadnym spôsobom nenamietali, že by žalovaná nemala skončiť pracovný pomer so žalobcom ako zamestnancom starším než 52 rokov, ktorý u zamestnávateľa odpracoval aspoň 15 rokov, keď podľa názoru súdu prvej inštancie znenie podnikovej kolektívnej zmluvy na obdobie 2018 až 2021 takýto postup žalovanej nezakazovalo. Na základe zápisu z rokovania s odborovými organizáciami z 9. mája 2019 súd prvej inštancie konštatoval, že bola splnená i povinnosť podľa § 73 ZP. Zo zápisu z pracovného rokovania s odborovým partnerom z 10. júna 2019 mal za preukázané, že žalovaná si splnila aj svoju povinnosť voči odborovému orgánu podľa § 237 ZP. Na základe toho vyhodnotil súd prvej inštancie ako nepravdivé tvrdenie žalobcu, že žalovaná neoznámila prepúšťanie zamestnancov odborovým organizáciám resp. tvrdenia, že zrušenie pracovného miesta žalobcu a výpoveď mu daná neboli prerokované so zástupcami zamestnancov. Nesúhlasil ani s námietkami žalobcu o diskriminačnom správaní žalovanej.

1.4. Z uvedených dôvodov dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba nie je dôvodná a pracovný pomer žalobcu u žalovanej skončil platne výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP. V tejto súvislosti za spôsobilé privodiť pre žalobcu priaznivejšie rozhodnutie nepovažoval ani žalobcom v konaní predkladané dôkazy - prepisy telefonických nahrávok, nezaoberal sa preto bližšie ich prípustnosťou. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. februára 2024 sp. zn. 11CoPr/1/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

2.1. Stotožňujúc sa s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností vyvodil aj správny právny záver, odvolací súd na zdôraznenie správnosti rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalobcu (§ 387 ods. 1, 2 CSP) v prvom rade poukázal na správnosť postupu súdu prvej inštancie, ktorý skúmal včasnosť podania žaloby a následne formálne podmienky platnosti výpovede, a ktorý správne konštatoval splnenie podmienok výpovede žalovanej z pracovného pomeru žalobcu. Následne sa odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia bližšie zaoberal všeobecnými predpokladmi vzniku stavu nadbytočnosti zamestnanca u zamestnávateľa; zdôraznil judikované závery o výlučnej právomoci zamestnávateľa rozhodnúť, s ktorým zamestnancom skončí pracovný pomer. Uviedol, že v danom prípade prebehli u žalovanej tri organizačné zmeny, v rámci ktorých sa žalovaná rozhodla skončiť pracovný pomer celkovo s dvesto piatimi zamestnancami. Právne oddelenie zreorganizovala žalovaná postupne. Organizačnou zmenou z 27. mája 2019 došlo k zrušeniu pracovného miesta žalobcu. Pred touto organizačnou zmenou pracovalo v rámci celého právneho odboru u žalovanej spolu s vedúcim odborom celkom dvanásť zamestnancov (z toho jeden zamestnanec dočasne zastupujúci zamestnankyňu na rodičovskej dovolenke), po organizačnej zmene spolu s vedúcim

odboru jedenásť právnikov. Ďalšou organizačnou zmenou došlo k zrušeniu všetkých oddelení na právnom odbore a bolo vytvorené len jedno - oddelenie právnej agendy a evidencie zmlúv s celkovo jedenástimi zamestnancami, desať pracovníkov a jeden vedúci právneho oddelenia. V čase, keď uvedené organizačné zmeny u žalovaného prebiehali, žalobca čerpal rodičovskú dovolenku (od 10. júna 2019 do 22. decembra 2019), tzn. bol v ochrannnej dobe, v rámci ktorej mu zamestnávateľ nebol oprávnený dať výpoveď z organizačných dôvodov, ktorej by (povinne) predchádzala ponuková povinnosť zamestnávateľa podľa §63 ods. 2 ZP.

2.2. Odvolací súd konštatoval vecnú správnosť záverov súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o splnenie ďalších podmienok platnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP. Ponukovú povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 písm. a), b) ZP si žalovaný voči žalobcovi splnil tým, že 2. februára 2021 prerokoval organizačnú zmenu so žalobcom, ponúkol mu voľné pracovné miesta podľa zoznamu, ktoré žalobca odmietol, čo potvrdil svojím podpisom. Odvolací súd doplnil, že ak zamestnávateľ nemá voľné pracovné miesto, ktoré by bolo pre zamestnanca vhodné, je povinný mu ponúknuť pre neho inak vhodnú prácu, a to aj menej kvalifikovanú; povinnosť zamestnávateľa je považovaná za splnenú, ak zamestnávateľ ponúkne zamestnancovi jedno z viacerých voľných pracovných miest, ktoré sa u neho nachádzajú, a to aj za predpokladu, že zamestnávateľ má viacero voľných pracovných miest vhodných pre zamestnanca aj z hľadiska jeho kvalifikácie; je výlučne na rozhodovacej právomoci zamestnávateľa, ktoré z u neho voľných pracovných miest zamestnancovi ponúkne a povinnosť zamestnávateľa je považovaná za splnenú momentom vykonania ponuky, na splnenie povinnosti zamestnávateľa nemá vplyv stanovisko zamestnanca, a to ani ak zamestnanec ponúknuté miesto odmietne, lebo má záujem o iné voľné pracovné miesto a voči zamestnávateľovi sa ho dožaduje. Ďalej odvolací súd konštatoval, že zamestnávateľ prerokoval výpoveď žalobcu aj so zástupcami zamestnancov (§ 74 ZP), pričom z vyjadrenia zástupcov zamestnancov vyplýva, že voči skončeniu pracovného pomeru žalobcu nemali výhrady. Žalovaná si podľa odvolacieho súdu splnila i svoju zákonnú povinnosť oznámiť zástupcom zamestnancov hromadné prepúšťanie zamestnancov z organizačných dôvodov (§ 73 ZP).

2.3. Vo vzťahu k ďalšej odvolacej argumentácii žalobcu odvolací súd poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, zopakoval, že organizačná zmena nevykazovala znaky diskriminačného správania žalovanej, keď táto bola prijatá najmä za účelom šetrenia finančných prostriedkov a dotkla sa ďalších stoviek zamestnancov, pričom súd prvej inštancie sa dostatočne vysporiadal s tvrdeniami žalobcu o diskriminačnom správaní žalovanej a v tejto súvislosti tiež správne poukázal, že výber prepúšťaných zamestnancov je výlučne v kompetencii zamestnávateľa.

2.4. Odvolací súd vyvrátil odvoláciu argumentáciu žalobcu týkajúcu sa väd v procese dokazovania. Poukázal na rozpor tvrdení žalobcu o nedôveryhodnosti svedkov s obsahom spisu, z ktorého nevyplývajú ani tvrdené pochybenia v procesnom postupe súdu prvej inštancie v súvislosti so zákazom aplikácie sudcovskej a zákonnej koncentrácie konania v individuálnom pracovnoprávnom spore, akým je aj tu posudzovaný spor. Pokiaľ žalobca namietal, že súd prvej inštancie nevykonal všetky podstatné žalobcom navrhované dôkazy, odvolací súd uviedol, že žalovanej bola na návrh žalobcu uložená povinnosť predložiť pracovné zmluvy ostatných zamestnancov právneho odboru, ktoré žalovaná v konaní aj predložila. Záverom odvolací súd konštatoval, že značnú časť odvolania žalobcu predstavujú prejavy nespokojnosti žalobcu so skutkovým a právnym posúdením veci, žalobca v odvolaní opätovne prezentoval tvrdenia a predkladal dôkazy uvádzané už v konaní pred súdom prvej inštancie, preto odvolací súd nezhliadol dôvod pre aplikáciu § 366 CSP. Žalobca v odvolaní bližšie nekonkretizoval namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, preto sa nimi odvolací súd ďalej nezaoberal, keď tieto z podaného odvolania nedokázal ani sám vyabstrahovať.

2.5. Na základe uvedeného odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny (§ 387 ods. 1, 2 CSP) nevidiac dôvody na jeho zmenu alebo zrušenie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP za použitia § 396 ods. 1 CSP, s tým, že o výške trov odvolacieho konania rozhodne vyšší súdny úradník súdu prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Navrhoval, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu [v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie] a vrátil vec súdu prvej inštancie na

ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3.1. Žalobca v dovolaní namietal porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky [ústavný zákon č. 460/1992 Zb. (ďalej len „ústava“)], práva na rovnosť s ostatnými účastníkmi konania v zmysle čl. 47 ods. 2, 3 ústavy, ako i porušenie práv slabšej strany v zmysle § 319 CSP. Porušenia práva na spravodlivý proces videl v tom, že súd prvej inštancie nevykonával ním navrhovaný dôkaz mzdovými listami a pracovnými zmluvami, aj keď sa nimi mala preukázať mzdová diskriminácia žalobcu a tiež časová, skutková a príčinná súvislosť s dôvodom, ktorý viedol žalovanú k rozviazaniu pracovného pomeru so žalobcom. Takto dovolateľ vymedzil prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, majúť za to, že nevykonanie navrhovaných dôkazov, ktoré by mohli mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolateľ ďalej poukázal na zvukové nahrávky založené v súdnom spise, z ktorých má podľa neho vyplývať vôľa žalovanej ukončiť pracovný pomer so žalobcom ešte pred prijatím organizačných zmien, teda v čase, keď pracovné miesto žalobcu ešte nebolo zrušené. Ďalšia zvuková nahrávka má preukazovať, že žalovaná nerozviazala pracovný pomer so žalobcom z dôvodu nadbytočnosti žalobcu, ale z dôvodu žalobcom uplatnených práv na súde, keďže žalobca po prijatí organizačnej zmeny, na základe ktorej bolo zrušené jej pracovné miesto, podal voči žalovanej na Okresnom súde Zvolen antidiskriminačnú žalobu. Uviedol, že žalovaná s odborovými organizáciami rokovala 9. mája 2019 o hromadnom prepúšťaní v prevádzke pošty, nie v administratíve; napriek tomu sa v zozname zamestnancov nachádzal i žalobca a ďalší dvaja pracovníci administratívy. Okrem toho k hromadnému prepúšťaniu zo strany žalovanej nakoniec ani nedošlo, žalovaná hromadné prepúšťanie neoznámila úradu práce, nebolo preukázané, že by si splnila povinnosti v zmysle § 73 ods. 4 písm. a) a b) ZP; súdy sa v konaní v skutočnosti vôbec nemali zaoberať hromadným prepúšťaním a vyvodzovať medzi organizačnou zmenou z 27. mája 2019 týkajúcou sa výlučne žalobcu príčinnú súvislosť s hromadným prepúšťaním.

3.2. Dovolateľ mal za to, že k rozviazaniu jeho pracovného pomeru pre nadbytočnosť nebol daný dôvod, pretože v konaní bolo preukázané, že žalovaná mohla ponúknuť žalobcovi pre neho vhodné pracovné miesta už po organizačnej zmene, a to aj v čase, keď bol žalobca na rodičovskej dovolenke resp. práceneschopný, no napriek tomu tak neurobila; 2. februára 2021 neponúkla zamestnancovi pre neho inú vhodnú, ale len nevhodnú, menej kvalifikovanú prácu. Žalovaná v tejto súvislosti súdu predložila aj nesprávny dôkaz - tabuľku ponúkaných voľných pracovných miest bez podpisu žalobcu, hoci zo zvukovej nahrávky je zrejmé, že žalobca prílohu v rámci ponukového konania 2. februára 2021 podpísal. Pokiaľ ide o prerokovanie výpovede žalobcu so zástupcami zamestnancov, členovia odborovej organizácie podľa žalobcu nevedeli, že dávajú súhlas s prepustením zamestnanca, ktorý sa domáha svojich práv na súde. Žalobca preto považuje vyjadrenie zástupcov zamestnancov za neplatné a konanie žalovanej v tomto smere za konanie v rozpore s dobrými mravmi, ako aj s čl. 9 ZP a § 13 ods. 2 a 3 ZP. Podľa dovolateľa žalovaná prijatou organizačnou zmenou v skutočnosti sledovala iné než deklarované ciele a takýto jej postup je potrebné považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi, čo spôsobuje neplatnosť výpovede. Žalobca je presvedčený, že s ním žalovaná ukončila pracovný pomer preto, že si uplatnil svoje práva súdnou cestou. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2019 sp. zn. 3Cdo/234/2018, ako aj rozhodnutia 3Cdo/130/2003, 5Cdo/42/2010 a 5Cdo/72/2010 majúť za to, že konajúce súdy v danom prípade závery z nich plynúce nezohľadnili.

3.3. Dovolať dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci a prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca vyvodzoval z toho, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená otázka vykonania dôkazu, ktorým je listina (vyjadrenie) spísaná treťou osobou na žiadosť strany sporu. Žalovaná v priebehu konania do spisu doložila písomné dôkazy, vyjadrenie generálneho riaditeľa žalovanej a stanoviská jej dvoch ďalších zamestnancov, žalobca predložil vyjadrenie manželky. Odvolací súd tieto dôkazy nesprávne vyhodnotil ako súkromné listiny. Žalobca mal za to, že takýto dôkaz nie je z hľadiska účelu civilného konania dôveryhodný a obchádza iný inštitút - výsluch svedka, preto naň súdy nemali prihliadať.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení,

že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana spĺňajúca výnimku z povinného zastúpenia advokátom [§ 429 ods. 2 písm. a) CSP], v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane odvolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (porov. napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

12. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

13. Žalobca prípustnosť podaného dovolania výslovne vyvodzoval výlučne z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Posúdiac dovolanie podľa obsahu v snahe autenticky mu porozumieť ale dovolací súd zistil, že žalobca namietal aj porušenie práva na spravodlivý proces, preto v prvom rade pristúpil k posúdeniu prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 písm. f) CSP. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné

proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

15.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

16. Dovolateľ porušenie práva na spravodlivý proces oprel o tvrdenie, že súdy v konaní nevykonali ním navrhované dôkazy, ktoré mohli mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nebolo možné bezpečne ustáliť a tento svoj postup náležite nezdôvodnili. Okrem toho súdom nižšej inštancie vyčítal, že porušili zásadu rovnosti účastníkov konania, ako aj práva žalobcu ako slabšej strany.

17. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k žalobcom namietanej procesnej vade; túto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

18. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi pravidelne pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehľadnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018).

19. V tejto súvislosti je súdna prax najvyššieho súdu jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. Podľa ústavného súdu možno ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR kvalifikovať nevykonanie takého navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť (III. ÚS

21. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

22. Z uvedeného vyplýva, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil.

22.1. V zmysle rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi; i). ak tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, ii) ak dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, t.j. nedisponuje vypovedacou potenciou, alebo iii) ak tvrdenie, ku ktorého overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené (nadbytočnosť dôkazu). Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Váda v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz) v takom prípade založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia, ale tiež jeho protiústavnosť (porov. 4Cdo/100/2018, 7Cdo/205/2019, 5Cdo/151/2019).

23. Žalobca v dovolaní tvrdil, že konajúce súdy nevykonali ním navrhovaný dôkaz mzdovými listami a pracovnými zmluvami ostatných zamestnancov právneho odboru žalovanej, hoci nimi mala byť preukázaná medzi stranami sporná skutočnosť - diskriminácia pri výbere zamestnanca, s ktorým žalovaná ukončila pracovný pomer.

24. Berúc do úvahy vyššie uvedené kritériá, v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by súdy nevykonaním navrhnutého dôkazu založili procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

24.1. Súdy oboch inštancií považovali za nesporné, že žalovaná pristúpila k organizačným zmenám z dôvodu šetrenia finančných prostriedkov a prijatá organizačná zmena sa netýkala len žalobcu, ale ďalších desiatok, neskôr až stoviek jej zamestnancov. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal, čo následne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zdôraznil aj odvolací súd, že k 30. júnu 2019 došlo k zrušeniu jedného pracovného miesta v priamej riadiacej pôsobnosti vedúceho oddelenia všeobecnej právnej agendy, špecialista - právnik s miestom výkonu práce v Banskej Bystrici. Vysvetlil, že v čase organizačnej zmeny na oddelení všeobecnej právnej agendy pracovali štyria zamestnanci, z toho jedna bola vedúca oddelenia, ktorej sa prijatá zmena netýkala (keď zrušené bolo pracovné miesto v riadiacej pôsobnosti vedúceho oddelenia), ďalej žalobca s miestom výkonu práce v Banskej Bystrici a ostatní dvaja zamestnanci vykonávali prácu v Košiciach, kde musela ostať zachovaná podmienka vzájomnej zastupiteľnosti. Na základe uvedeného dospeli konajúce súdy k záveru, že to bol práve žalobca, koho sa dotkla zmena v štruktúre právneho odboru a v tejto súvislosti dodali, že nebolo možné porovnávať, či došlo resp. nedošlo k diskriminácii žalobcu pri výbere zamestnanca, s ktorým žalovaná skončila pracovný pomer, keď jediný do úvahy prichádzajúci zamestnanec bol práve žalobca. Zároveň konštatovali, že výber zamestnanca, s ktorým zamestnávateľ skončí pracovný pomer, súdnemu prieskumu nepodlieha, tento je vo výlučnej diskrecii zamestnávateľa. Ostatné tvrdenia žalobcu o diskriminačnom konaní žalovanej nemali za preukázané.

25. Z uvedeného je dostatočne zrejmé, že v konaní nebolo potrebné porovnávať pracovné zmluvy a preukazovať mzdy ostatných zamestnancov právneho odboru, keď neexistoval porovnateľný zamestnanec, ktorého by sa potenciálne týkala organizačná zmena prijatá 27. mája 2019 a s ktorým by zamestnávateľ zaobchádzal vo vzťahu k skončeniu pracovného pomeru inak než k žalobcovi. Výkonanie dôkazov pracovnými zmluvami a mzdovými listami ostatných zamestnancov právneho odboru by preto nemohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, bolo by nadbytočné, čo možno vyvodíť aj z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov nižšej inštancie. Po zohľadnení kritérií pre kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP resp. § 393 ods. 2 CSP) dovolací súd konštatuje, že v danom prípade explicitné nevysporiadanie sa s návrhom žalobcu na doplnenie dokazovania pracovnými

zmluvami a mzdovými listami ostatných zamestnancov nemalo vplyv na celkovú presvedčivosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia.

26. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

27. Dovolací súd takúto vadu v procese dokazovania nezistil. Súd oboch inštancií dospeli k záveru, že k skončeniu pracovného pomeru žalobcu u žalovanej výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP došlo platne v nadväznosti na organizačnú zmenu zamestnávateľa z 27. mája 2019, ktorá sa týkala práve pracovného miesta žalobcu, nezistiac diskriminačné správanie žalovanej pri výbere konkrétneho zamestnanca oddelenia všeobecnej právnej agendy, ktorého by sa organizačná zmena v štruktúre právneho oddelenia dotkla.

27.1. Samotná skutočnosť, že žalobca sa s právnymi názormi súdov nižšej inštancie nestotožňuje, má za to, že predloženými zvukovými nahrávkami v konaní preukázal tendenčné a diskriminačné správanie žalovanej a cíti sa subjektívne dotknutý výberom zamestnávateľa, (ktorý výber súdnemu prieskumu nepodlieha), neznamená automaticky porušenie práva na spravodlivý proces. Z obsahu tohto práva totiž pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby všeobecný súd rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

28. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie tiež nesprávne vyhodnotil predkladané písomné vyjadrenia tretích osôb ako súkromné listiny, obchádzajúc procesné ustanovenia o výsluchu svedka. Rovnakú argumentáciu pritom prezentoval už v podanom odvolaní a odvolací súd na ňu reagoval v bode 16. a 17. odôvodnenia svojho rozhodnutia. Poukázal, že tvrdenia žalobcu v tomto smere sú v rozpore s obsahom súdneho spisu, pričom ani dovolací súd nezistil opak; dodáva, že z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplývalo, že by súd prvej inštancie pri zisťovaní skutkového stavu vôbec vychádzal z vyjadrení generálneho riaditeľa žalovanej resp. stanovísk iných zamestnancov. Pokiaľ ide o vyjadrenie Q. H., súd prvej inštancie nevzhladol dôvod pre jej výsluch, keď skutočnosti, ktoré ním mali byť preukázané, nepovažoval za podstatné z hľadiska výsledku konania a tieto vyhodnotil za rozporné s inými svojimi zisteniami (porov. bod 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

29. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní. Dovolateľ v tomto smere obom súdom nižšej inštancie vyčítal, že rozhodli v prospech silnejšej strany a všetky v konaní zistené skutočnosti vyhodnotili na ťarchu žalobcu.

30. Dovolateľ nedôvodne namieta, že v konaní súdov nižších inštancií došlo k porušeniu princípu rovnosti zbraní. Rovnosť zbraní sa prejavuje ako rovnaká miera možnosti uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených CSP. V civilnom sporovom konaní ide o tzv. funkčnú rovnosť, spočívajúcu v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenia, napríklad právo navrhnúť dôkazy, vyjadriť sa k dokazovaniu či zúčastniť sa pojednávania apod. Rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Jej podstata spočíva v tom, že všetci účastníci konania (osobitne strany civilného sporového konania) majú rovnaké procesné práva a povinnosti, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán. Nerozhoduje procesné postavenie alebo procesná pozícia účastníka (strany sporu), nie je podstatné ani to, ktorý z účastníkov (sporových strán) sa stane žalobcom a ktorý z účastníkov je žalovaný (m. m. PL. ÚS 43/95, II. ÚS 35/02, II. ÚS 121/02, II. ÚS 135/05, IV. ÚS 126/09). Táto ústavná zásada zaručuje len procedurálnu rovnosť v určitom konaní, nie „rovnosť“ v zmysle rovnakého či dokonca želaného výsledku pre každého účastníka takéhoto konania.

31. Podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že by došlo k porušeniu zásady rovnosti zbraní resp. ochrany slabšej strany a že by dovolateľ bol postupom súdov akokoľvek ukrátený na svojich procesných právach. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom stranám sporu rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam, ako aj rovnakú možnosť navrhnúť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; aplikovali tiež osobitný procesný postup charakteristický pre spory s ochranou slabšej strany. Z obsahu dovolacej námietky žalobcu je zrejmé, že dovolateľ považuje za porušenie zásady rovnosti strán svoj neúspech v spore.

32. Hoci v individuálnom pracovnoprávnom spore je princíp rovnosti zbraní zvýraznený o.i. príklonom k vyšetrovaciemu princípu (§ 319 CSP), nemôže to samo o sebe viesť k záveru, že súd je povinný aktívne vyhľadávať dôkazy až dovtedy, kým sa mu nepodari preukázať dôvodnosť žaloby slabšej strany (resp. jej obrany, pokiaľ by bola v postavení žalovaného subjektu) a rozhodnúť v jej prospech.

32.1. Skutočnosť, že dovolateľ bol v konaní neúspešný, rovnako nemôže automaticky viesť k presvedčeniu, že bol v konaní znevýhodnený na úkor druhej strany, a tým došlo k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že sporové konanie je konaním, kde vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné; úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné. Samotným rozhodnutím súdu a právnym posúdením sporu súdom totiž nemôže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces a teda ani k porušeniu zásady rovnosti zbraní, pretože sa tým strane sporu neznemožňuje realizovať jej procesné oprávnenia v priebehu konania pred súdom. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

33. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súdu uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalobcu v tejto časti neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

34. Keďže konanie vadou podľa § 420 písm. f) CSP postihnuté nebolo, dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania z hľadiska žalobcom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

35. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

36. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

37. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je relevantnou len taká právna (nie skutková) otázka, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu, ktorých riešenie predchádzalo riešeniu právnych otázok.

38. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. Žalobca, namietajúc, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ust. § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

39. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená.

40. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti doposiaľ neposudzoval právnu otázku nastolenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí).

41. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP.

42. Dovolateľ namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 2 ZP.

43. Podľa názoru žalobcu sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú výslovne označil rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/130/2003, 5Cdo/42/2010, 5Cdo/72/2010 a 3Cdo/234/2018.

44. Posúdiac dovolanie podľa obsahu (§ 124 CSP) podstata dovolacej argumentácie žalobcu smerovala k popretiu všetkých čiastkových záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa splnenia ponukovej povinnosti žalovanej. Keďže otázka splnenia ponukovej povinnosti bola otázkou, ktorú odvolací súd riešil a na ktorej riešení založil svoje rozhodnutie, dovolací súd - zohľadniac aj tie svoje rozhodnutia a stanoviská, ktoré dovolateľ výslovne neoznačil (I. ÚS 51/2020), v ďalšom skúmal, či žalobca opodstatnene namietal, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

45. Ustanovenie § 63 ods. 2 ZP upravuje tzv. ponukovú povinnosť zamestnávateľa, ktorej splnenie je hmotnoprávnou podmienkou platnosti výpovede z pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti. Jej zmysel spočíva v ochrane pracovného pomeru tým, že pred jeho skončením uprednostňuje zmenu dojednaných pracovných podmienok a že umožňuje jednostranné skončenie pracovného pomeru výpoveďou až po splnení stanovených podmienok (k tomu pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/72/2010).

45.1. Ponukovú povinnosť posudzuje súdna prax dovolacieho súdu ako povinnosť zamestnávateľa urobiť zamestnancovi ponuku smerujúcu k uzavretiu dohody o preradení na inú prácu (porov. napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/306/2008).

45.2. Z časového hľadiska sa ponuka inej vhodnej práce musí uskutočniť ešte pred tým, ako dá zamestnávateľ zamestnancovi výpoveď, najskôr však po rozhodnutí zamestnávateľa o príslušnej organizačnej zmene. Ako už najvyšší súd skonštatoval v rozhodnutí z 20. apríla 2011 sp. zn.

4MCdo/5/2010, splnenie podmienok pre existenciu ponukovej povinnosti zo strany zamestnávateľa je potrebné posudzovať podľa stavu, ktorý je tu v čase dania výpovede, t.j. rozhodujúce je, či zamestnávateľ má v čase dania výpovede voľné pracovné miesto, ktoré je pre zamestnanca vhodné. Voľným pracovným miestom je pracovné miesto, na ktorom má zamestnávateľ v čase dania výpovede možnosť zamestnanca zamestnávať. Nemožnosť zamestnanca zamestnávať znamená, že zamestnávateľ nemá pre zamestnanca žiadnu prácu; ide tu teda o absolútnu nemožnosť (pozri R 51/1997). Vo vzťahu k splneniu ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 ZP je teda právne významné iba to, či zamestnávateľ disponuje voľným pracovným miestom v okamihu, kedy dáva zamestnancovi výpoveď.

46. Dovolací súd sa stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších inštancií, ktoré uzavreli, že žalovaná si svoju ponukovú povinnosť voči žalobcovi riadne splnila, a to ako z hľadiska časového, tak aj obsahového.

47. Pre platnosť ponuky inej vhodnej práce je významné iba to, či ponuka predchádzala výpovedi. Už staršia judikatúra (R 54/1998, R 61/2003) považovala z hľadiska posúdenia splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 46 ods. 2 (teraz podľa § 63 ods. 2 ZP) za rozhodujúci stav v čase dania výpovede.

47.1. V rozhodovacej praxi už bolo opakovane vyslovené aj to, že ponuka sa musí uskutočniť predtým, než zamestnávateľ dá zamestnancovi výpoveď, najskôr však po rozhodnutí zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o organizačnej zmene [porov. napr. rozhodnutie najvyššieho súdu z 1. marca 2004 sp. zn. 3Cdo/130/2004 (ZSP 21/2004)]. Ak ponuka predchádza organizačnú zmenu, treba ju považovať za neplatnú.

47.2. Zákon neupravuje, v akom časovom predstihu pred daním výpovede v zmysle § 63 ods. 1 písm. b) ZP má zamestnávateľ splniť svoju ponukovú povinnosť. Z účelu právnej úpravy, podstaty a zmyslu tejto povinnosti, ako aj z dovtedajšej judikatúry však možno vyvodiť, že ponuka zamestnávateľa musí byť aktuálna a musí zodpovedať stavu, ktorý existuje v čase doručenia výpovede, a to najmä vtedy, ak od vzniku zámeru zamestnávateľa rozviazať so zamestnancom pracovný pomer výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) ZP, do realizácie tohto zámeru uplynul dlhší čas (rozhodnutie najvyššieho súdu z 8. februára 2018 sp. zn. 3Cdo/168/2017).

48. Z vyššie uvedeného bez akýchkoľvek pochyb vyplýva, že rozhodovacia prax dovolacieho súdu stabilne zastáva názor, v zmysle ktorého je pre zisťovanie splnenia podmienok uvedených v § 63 ods. 2 ZP významný stav v čase dania výpovede. V tomto smere sa možnosť ďalšieho zamestnávania posudzuje ako objektívna možnosť zamestnávateľa uzavrieť so zamestnancom dohodu o preradí na inú vhodnú prácu, ktorou nemusí byť len práca zodpovedajúca kvalifikácii zamestnanca (porov. R 51/1975, R 15/1978).

49. Berúc do úvahy vyššie uvedené možno uzavrieť, že z hľadiska ponukovej povinnosti zamestnávateľa podľa § 63 ods. 2 ZP treba považovať za významné len to, či zamestnávateľ disponuje voľnými pracovnými miestami v okamihu, keď je zamestnancovi daná výpoveď.

50. Dovolateľ v tomto smere nedôvodne namietal odklon odvolacieho súdu od záverov vyslovených v rozhodnutí najvyššieho súdu z 25. apríla 2019 sp. zn. 3Cdo/234/2018 (publikovanom v časopise Zo súdnej praxe ako ZSP 17/2020) majúci za to, že žalovaná mala možnosť ponúknuť mu inú vhodnú prácu aj v čase, keď bol žalobca na rodičovskej dovolenke resp. v období jeho práceneschopnosti.

50.1. V uvedenom rozhodnutí, ktoré bolo úspešne podrobené i testu ústavnosti (porov. I. ÚS 443/2019), dospel najvyšší súd k záveru, že v niektorých prípadoch treba za právne významné z hľadiska splnenia ponukovej povinnosti považovať aj okolnosti, ktoré predchádzali doručeniu výpovede zamestnancovi. Zdôraznil najmä potrebu dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania pri výbere konkrétneho nadbytočného zamestnanca, a to najmä pokiaľ ide o zákaz diskriminácie pri plnení ponukovej povinnosti voči nadbytočným zamestnancom. Zamestnávateľ je v tomto smere povinný vytvoriť všetkým zamestnancom, ktorých sa dotkla organizačná zmena, rovnaké podmienky pre ich osobné rozhodnutie a dať im rovnakú možnosť ponúkané miesto buď prijať, alebo neprijať, prípadne ukončiť pracovnoprávny vzťah so zamestnávateľom. Aj v čase pred výberom konkrétneho nadbytočného zamestnanca musí teda

zamestnávateľ konať v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a žiadneho zamestnanca nesmie v porovnaní s inými zamestnancami diskriminovať. Závery predmetného rozhodnutia však nie sú aplikovateľné na daný prípad, a to z dôvodu skutkových odlišností s tu prejednávanou vecou.

51. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom, že je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania, ak zamestnávateľ postupuje voči jednému zamestnancovi v tom istom čase a mieste odlišne ako voči iným zamestnancom iba z dôvodu jeho momentálne nepriaznivého zdravotného stavu alebo inej dlhodobej prekážky v práci, ako je napr. materská alebo rodičovská dovolenka (porov. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. mája 2022 sp. zn. II. ÚS 252/2022); dáva však dovolateľovi do pozornosti, že v danom prípade neboli preukázané také skutkové okolnosti predchádzajúce skončeniu pracovného pomeru so žalobcom z dôvodu nadbytočnosti, ktoré by objektívne nasvedčovali diskriminačnému správaniu žalovanej pri výbere osoby žalobcu ako nadbytočného, rovnako ako nebolo preukázané, že by žalovaná organizačnou zmenou sledovala iné ciele než šetrenie finančných prostriedkov (porov. rozhodnutie najvyššieho súdu z 9. júna 2010 sp. zn. 5Cdo/42/2010).

51.1. Konajúce súdy skutkovo ustálili (a dovolací súd je týmito zisteniami v zmysle § 442 CSP viazaný), že žalobca bol jediným zamestnancom žalovanej, koho sa dotkla organizačná zmena a v čase, ktorý predchádzal výpovedi, neexistoval u žalovanej žiaden iný zamestnanec v rovnakom postavení, s ktorým by žalovaná pri skončení pracovného pomeru zaobchádzala rozdielne ako so žalobcom (ponúkla by mu inú vhodnú prácu v čase neprítomnosti žalobcu). Len skutočnosť, že žalovaná v inom časovom rozmedzí prijala iného zamestnanca na prácu, ktorú by mohol vykonávať aj žalobca, je v tomto smere bez právneho významu. V tomto smere dovolací súd podporne poukazuje i na závery Najvyššieho súdu Českej republiky v rozhodnutí sp. zn. 21Cdo/369/2000.

52. So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že pri riešení žalobcom vymedzenej právnej otázky nedošlo zo strany odvolacieho súdu k nesprávnemu právnemu posúdeniu, naopak odvolací súd rozhodol v súlade s vyššie prezentovanou ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu v otázke splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa ako jedného z hmotnoprávných predpokladov výpovede z dôvodu nadbytočnosti zamestnanca. Dovolanie v posudzovanej veci preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

53. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ žalobca dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 CSP) vymedzil vadami v procese dokazovania majúcimi za následok domnelé porušenie práva na spravodlivé súdne konanie, s touto argumentáciou sa dovolací súd vysporiadal v bodoch 23. až 29. odôvodnenia tohto uznesenia posúdiac ju z hľadiska porušenia práva na spravodlivý proces. Žiada sa tiež dodať, že otázka relevancie dôkazu, akým je listina (vyjadrenie) spísaná tretou osobou na žiadosť strany sporu v civilnom konaní a spôsob jeho vykonania, ktorú v tejto súvislosti žalobca v dovolaní vymedzil, nespĺňa atribút otázky relevantnej z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, keď nejde o otázku, ktorú by odvolací súd riešil a na ktorej riešení by založil svoje rozhodnutie.

54. Dovolací súd na podklade vyššie uvedeného uzatvára, že pokiaľ dovolateľ namietal, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky, od ktorej v danej veci záviselo rozhodnutie, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, robí tak neopodstatnene. Dovolací súd, poznajúc svoju vlastnú judikatúru, zároveň nezistil, že by v danej veci išlo o naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) v spojení s § 432 CSP. Dovolanie v posudzovanej veci preto smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, v dôsledku čoho najvyšší súd dovolanie žalobcu odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

55. O trovách odvolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, berúc do úvahy, že žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne preukázané trovy nevznikli.

56. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.